

بِسْمِ تَعَالَى

▶ (آموزشکده فنی دختران ارومیه)

▶ نام درس: کلیات اقتصاد (خرد و کلان)

▶ گروه مدیریت خانواده

مدرس: کبری علی اشرفی

اسفند ۱۳۹۸

سرفصل ها

- ▶ (۱) تعریف علم اقتصاد
- ▶ (۲) معرفی برخی مفاهیم اقتصادی
- ▶ (۳) تعریف اقتصاد خرد و کلان
- ▶ (۴) انواع کالاها
- ▶ (۵) رشد اقتصادی
- ▶ (۶) سیستم های اقتصادی
- ▶ (۷) خانوارها و بنگاهها
- ▶ (۸) تقاضا
- ▶ (۹) عرضه
- ▶ منبع پیشنهادی: کتاب مبانی علم اقتصاد دکتر یگانه موسوی جهرمی

▶ تعریف علم اقتصاد (Economics):

▶ در طول تاریخ تعاریف متفاوتی از علم اقتصاد ارائه شده است.

آدام اسمیت بنیانگذار علم اقتصاد، اقتصاد را علم تولید ثروت تعریف کرد در حالیکه ریکاردو آن را علم تولید و توزیع ثروت می دانست.

در دنیایی که زندگی میکنیم از یک طرف با نیازهای نامحدود بشر و از طرف دیگر با منابع محدود روبرو هستیم. علم اقتصاد علمی است که رابطه بین این دو را برقرار میکند. اقتصاد در واژه فارسی به معنای صرفه جویی است.

در یک مفهوم کلی، اقتصاد علمی است که به مطالعه چگونگی استفاده بهینه از منابع محدود برای رفع نیازهای نامحدود بشری می پردازد.

► معرفی برخی از مفاهیم اقتصاد:

۱- هزینه فرصت از دست رفته :

► آنچه که ما با یک تصمیم یا انتخاب به جای تصمیم یا انتخاب دیگر از دست می دهیم، هزینه فرصت آن انتخاب یا تصمیم خوانده می شود.

► برآورده شدن یک خواسته به معنای برآورده نشدن خواسته دیگر است.

► برای مثال فرض کنید کارگری دستمزد روزانه ۱۰۰ واحد پولی دریافت میکند. اگر این کارگر یک روز استراحت مند، هزینه فرصت از دست رفته برابر ۱۰۰ واحد پولی می باشد.

► بعنوان مثال دیگر دانشجویی که تصمیم به ادامه تحصیل می گیرد، از درآمد حاصل از کار احتمالی که می توانست به انجام آن مبادرت نماید صرف نظر نموده یا چشم پوشی کرده است.

مفهوم کمیابی و محدودیت:

▶ مهمترین مفهوم اقتصادی است. منابع تولید مثل نیروی کار، سرمایه، طبیعت و ... محدود است.

به عبارت ساده تر از هر چیزی به هر اندازه که میخواهیم نداریم

▶ تعریف منابع تولید: عواملی که در تولید کالاها و خدمات استفاده می شود.

مفهوم انتخاب:

چون کالاهای مورد نیاز مصرف کننده نامحدود و منابع در اختیار وی (زمان ، درآمد، منابع آب و خاک و ...) محدود می باشد لذا مصرف کننده مجبور به انتخاب است.

▶ انتخاب یعنی از بین سبد کالایی مختلف، سبد کالایی را برگزیند که بیشترین رضایت خاطر یا مطلوبیت را به دست آورد.

اقتصاد به دو حوزه مهم تقسیم می شود:

Micro Economics

▶ اقتصاد خرد

Macro Economics

▶ اقتصاد کلان

اقتصاد خرد: به بررسی رفتار و نوع عملکرد یک یا چند مصرف کننده و یا یک یا چند تولید کننده می پردازد.

بعنوان مثال یک بنگاه چه تولید کند؟ چگونه تولید کند؟ چه قیمتی را درخواست نماید؟ یا یک خانوار چه کالایی بخرد؟ چه مقدار بخرد؟

▶ اقتصاد کلان:

به بحث و بررسی رفتار و نوع عملکرد مصرف کنندگان و یا تولیدکنندگان در حالت کلی می پردازد مانند مفاهیم تولید ملی و مصرف ملی

انواع کالاها :

▶ ۱- کالای سرمایه ای : کالایی است که با مصرف کردن آن از بین نمی رود و برای تولید کالاها و خدمات دیگر در یک دوره زمانی به کار گرفته می شود مانند چرخ خیاطی.

▶ ۲- کالای مصرفی : کالایی است که با مصرف کردن آن از بین می رود و در تولید کالاها و خدمات دیگر به کار گرفته نمی شود مانند پنیر.

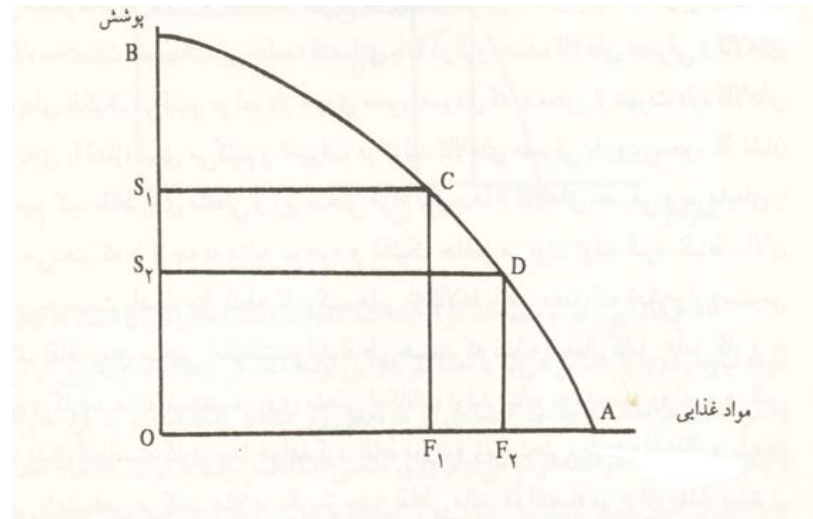
منحنی امکانات تولید: (PPC) production possibility curve

▶ تعریف منحنی:

▶ منحنی است که کلیه ترکیب های ممکن از دو کالا یا خدمت را که می توانند تولید شوند نشان می دهد مشروط بر آن که از کلیه منابع تولیدی بصورت کارآمد استفاده شود.

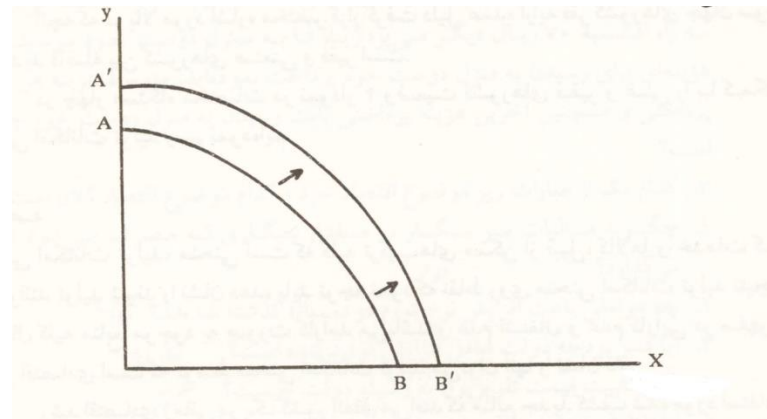
شکل منحنی :

- ▶ در نقطه **A**، میزان تولید پوشاک صفر است زیرا همه عوامل تولید صرف تولید مواد غذایی شده است.
- ▶ در نقطه **B** میزان تولید مواد غذایی صفر است زیرا همه عوامل تولید صرف تولید پوشاک شده است.
- ▶ نقاط **C** و **D** ترکیبات مختلف از هر دو نشان می‌دهد و نقاط خارج از **D** و **C** قابل دسترس نمی باشد.

رشد اقتصادی :

- ▶ رشد اقتصادی به دو صورت اتفاق خواهد افتاد:
- ▶ ۱- کشف و افزایش منابع تولیدی (نیروی کار، سرمایه، زمین و...)
- ▶ ۲- پیشرفت تکنولوژی
- ▶ بهنگام تحقق رشد اقتصادی منحنی امکانات تولید به سمت راست جابجا می شود.

سیستم های اقتصادی :

- ▶ نحوه تولید و توزیع کالاها و خدمات و نقش دولت در فعالیت های اقتصادی بیان کننده یک سیستم اقتصادی می باشد.
- ▶ به عبارت دیگر از نحوه تولید و توزیع کالاها و خدمات و نقش دولت در فعالیت های اقتصادی می توان به نوع سیستم اقتصادی پی برد.

انواع سیستم های اقتصادی :

▶ ۱- اقتصاد با برنامه ریزی متمرکز

▶ در این سیستم دولت از جایگاه بسیار بالا و والایی برخوردار است. دولت نقش عمده ای در اقتصاد دارد و مالک عمده محسوب می شود و مالکیت خصوصی در ابعاد بسیار کوچکی است.

▶ تصمیم گیری در مورد تولید و توزیع به عهده دولت است.

▶ ۲- اقتصاد بازار آزاد :

- ▶ در نقطه مقابل اقتصاد برنامه ریزی شده، اقتصاد بازار آزاد قرار می گیرد.
- ▶ در این اقتصاد، دولت حتی المقدور نباید در امور اقتصادی مداخله کند.

- توزیع کالاها و خدمات در این اقتصاد از طریق مکانیزم بازار صورت می گیرد. به عبارت دیگر مقدار کالا و یا خدمتی که یک مصرف کننده دریافت می کند بستگی به درآمد و ثروت او دارد.

- ▶ سیستم اقتصادی مختلط :
- ▶ در جهان واقعی اقتصاد کاملاً با برنامه ریزی متمرکز و نیز اقتصاد بازار آزاد یافت نمی شوند. بلکه سیستم های اقتصادی ترکیبی از دو سیستم فوق هستند.
- ▶ اکثریت قریب به اتفاق اقتصاد های جهان از این نوع می باشند.
- ▶ اقتصاد ایران نیز یک سیستم اقتصادی مختلط مبتنی بر احکام اسلامی است.

خانوارها و بنگاهها

▶ بنگاه کوچکترین واحد تولید در اقتصاد است. کارش تبدیل نهاده به محصول است. هدف بنگاه حداکثر کردن سود می باشد.

▶ خانوار کوچکترین واحد مصرف در اقتصاد است. فصل مشترک همه خانوارها (انفره یا چند نفره) این است که در مصرف سبدی از کالاها و خدمات اشتراک دارند. هدف خانوار حداکثر کردن مطلوبیت است.

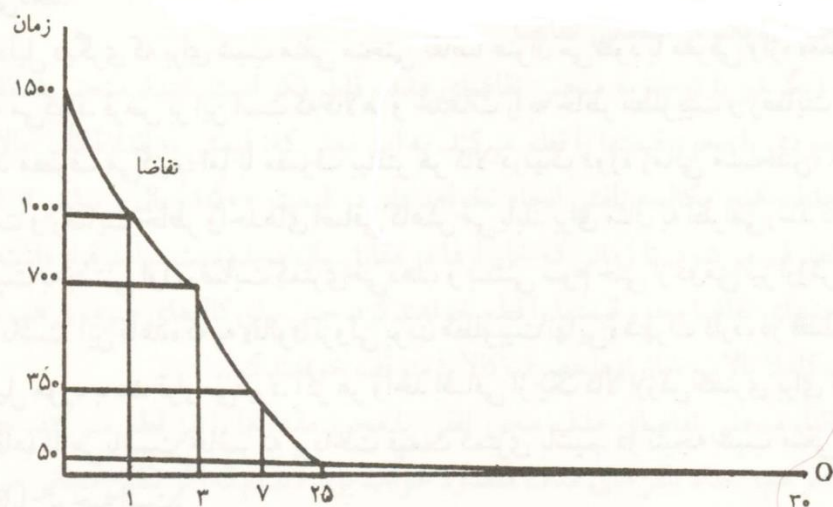
تقاضا

► تعریف تقاضا: مقدار کالا یا خدمتی است که یک مصرف کننده تمایل دارد با توجه به قیمت و سایر عوامل خریداری کند.

تقاضا

▶ جدول تقاضا: جدولی است که مقادیر مختلف تقاضای یک کالا را در ازای قیمت های مختلف ارائه می کند. به عبارت دیگر جدولی است که دو ستون دارد. یک ستون نشان دهنده قیمت های مختلف کالا و ستون دیگر بیانگر مقادیر مختلف تقاضا می باشد.

▶ منحنی تقاضا: اگر اطلاعات درون جدول تقاضا را روی دستگاه مختصات نشان دهیم، منحنی تقاضا بدست خواهد آمد. که شیب منحنی تقاضا منفی می باشد یعنی نزولی است.

نمودار ۱- منحنی تقاضا

تقاضا

- ▶ قانون تقاضا :
- ▶ به رابطه منفی یا معکوس بین قیمت کالا و مقدار تقاضای آن، قانون تقاضا گفته می شود. یعنی با افزایش قیمت تقاضا کاهش می یابد.

عرضه

- ▶ تعریف عرضه: مقدار کالا یا خدمتی است که یک تولیدکننده حاضر است با توجه به قیمت و سایر عوامل به بازار عرضه کند. و منحنی عرضه صعودی است چون هرچه قیمت کالا افزایش یابد، عرضه کالا بیشتر می شود.

